

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen... (VN/30264/2025)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi Euroopan komission hyväksymän CAP-suunnitelman muutoksen mukaisesti. Asetusta muutettaisiin siten, että investointihanke voisi koskea myös aiemmin perustetun kosteikon tai turvepellostä suon kaltaiseksi alueeksi muutetun kohteen laajentamista. Lisäksi asetusta muutettaisiin siten, että investointihankkeen kohtuulliset suunnittelukustannukset olisivat korvattavia kustannuksia.

2 Lausunto

Pääasiassa esitetään ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta muutettavaksi siten, että turvepeltojen vettäminen, eli pohjaveden pinnan nosto lähelle maan pintaa, ja sitä koskevat suunnittelukustannukset tulevat ei-tuotannollisten investointien tukien piiriin. Tämä on perusteltua ja välttämätöntäkin, jotta Suomessa voitaisiin edetä turvepeltojen ilmastokosteikkojen perustamisessa Suomen CAP-suunnitelman tavoittelemalla tavalla. Lisäksi tuleva EU:n ennallistamissuunnitelman toimeenpano Suomessa, jonka suunnitelman yksityiskohdat ovat vielä työn alla eri teemaryhmissä, ja jonka suunnitelma valmistuu elokuussa 2026, edellyttää sitä, että merkittäviä pinta-aloja turvepeltoja vetetään kosteikoiksi vuoteen 2050 mennessä. Myös tätä varten on tarpeellista, että asetusta ei-tuotannollisista investoinneista muutetaan niin, että turvepeltojen kosteikkoinvestoinnit ja niiden suunnittelukustannukset ovat ei-tuotannollisten tukien piirissä. On myös perusteltua, jo seuraavina vuosikymmeninä tavoiteltujen vettämisalojen saavuttamiseksi, että ei-tuotannollisten investointien tuella voidaan tukea investointeja, jotka voivat koskea myös aiemmin perustetun kosteikon tai turvepellostä suon kaltaiseksi alueeksi muutetun kohteen laajentamista. Elleivät maanomistajat ja viljelijät, jotka turvepeltojen kosteikkoja tulevat perustamaan, saa kustannusten kattamiseksi korvausta tehtäville investoinneille, tavoiteltuja vettämistavoitteita ei tulla saavuttamaan, koska näille investoinneille ei ole tiedossa muuta rahoitusta.

CAP-suunnitelman mukaisten ilmastokosteikkojen perustaminen ei ole rajoitettu vain maataloustukien piirissä oleville turvepeltoille, mutta julkinen tuki (kuten ei-tuotannollisten investointien tuki) kohdistuu vain niihin. Muiden alueiden ennallistaminen vaatii vaihtoehtoisia rahoituslähteitä tai omaehtoista investointia. Tämä tarkoittaa, että maataloustukien ulkopuolisille turvepeltoille ei voi saada ETI-tukea, vaikka kosteikon perustaminen olisi ympäristön kannalta hyödyllistä. Tämä saattaa olla ainakin joissain tapauksissa merkittävä puute, koska osa viljelijöistä saattaisivat olla valmiimpi vettämaan turvepeltoja, jotka eivät ole

maataloustukien piirissä.

Ilmastokosteikkoja voi silti perustaa muillekin alueille, kuten heikkotuottoisille tai viljelykäytöstä poistuneille turvepelloille, jotka eivät enää ole tukikelpoisia; tai metsätalouden tai muun maankäytön alueille, jos maanomistaja haluaa parantaa hiilensidontaa, vesienhallintaa tai biodiversiteettiä. Muita mahdollisia tapauskohtaisesti mahdollisia, joskaan ei laajassa mitassa saatavilla olevia, rahoituslähteitä ovat mm. ympäristöjärjestöjen ja säätiöiden tukemat hankkeet, ELY-keskusten tai kuntien omat ohjelmat, EU:n LIFE-ohjelma tai muut ilmastorahastot, yksityinen rahoitus tai yritysten kompensatiohankkeet. Lisäksi kosteikkojen hoitoon ja ylläpitoon tarvitaan kosteikon perustamisen jälkeen myös kosteikkojen hoitopalkkioita, joita ei makseta ei-tuotannollisten investointien tuesta, jotta vuotuiset kustannukset ja tulonmenetykset tulisivat katetuiksi. Ilmastokosteikkojen hoitopalkkioita maksetaan kansallisista varoista. Tämä on perusteltua, koska on hyvin epävarmaa, saadaanko ja missä määrin vuotuisille kustannuksille korvausta yksityisistä lähteistä, kuten mahdollisilta vapaaehtoisilta hiili- ja luontoarvomarkkinoilta. Joka tapauksessa turvepeltojen vettämisen käyntiinlähtö suunnitteluineen näyttäisi tämänhetkisen tiedon mukaan vaativan julkisen vallan tukea esim. ei-tuotannollisten investointien tuen kautta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Pääasiassa esitetään ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta muutettavaksi siten, että turvepeltojen vettäminen, eli pohjaveden pinnan nosto lähelle maan pintaa kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi, ja sitä koskevat suunnittelukustannukset tulevat ei-tuotannollisten investointien tukien piiriin. On myös perustelua, huomioiden paitsi CAP-suunnitelman että tulevan EU:n ennallistamisohjelman tavoitteet, että ei-tuotannollisten investointien tuella voidaan tukea investointeja, jotka voivat koskea myös aiemmin perustetun kosteikon tai turvepellostä suon kaltaiseksi alueeksi muutetun kohteen laajentamista. Turvepeltojen vettämisen käyntiinlähtö suunnitteluineen näyttäisi tämänhetkisen tiedon mukaan vaativan julkisen vallan tukea esim. ei-tuotannollisten investointien tuen kautta. Sitä ei kuitenkaan voida maksaa niillä peltolohkoilla, jotka eivät ole maataloustukien piirissä.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 04.12.2025 klo 20:27:10.

Lausunnon valmistelija(t):

Heikki Lehtonen

Henrik Wejberg, Jyrki Niemi

Liitteet:

Tiedoksi: